

provo in de
literatuur

Inleiding: provo

De Provo-beweging ontstond eind mei **1965** in Amsterdam met de verschijning van het tijdschrift Provo; de anarchistisch geïnspireerde beweging van voornamelijk jongeren trok nationaal en internationaal de aandacht met tijdschriften, pamfletten, happenings en acties, zoals het gooien van rookbommen tijdens het huwelijk van prinses Beatrix en Claus von Amsberg; op talloze plaatsen in en buiten Nederland kreeg Provo navolgers; nadat Provo in mei **1967** in Amsterdam officieel was opgeheven bleef de geest van Provo doorleven en invloed uitoefenen.

(<http://www.iisg.nl/archives/nl/files/p/10817565.php>)

(cf. college land en volk)

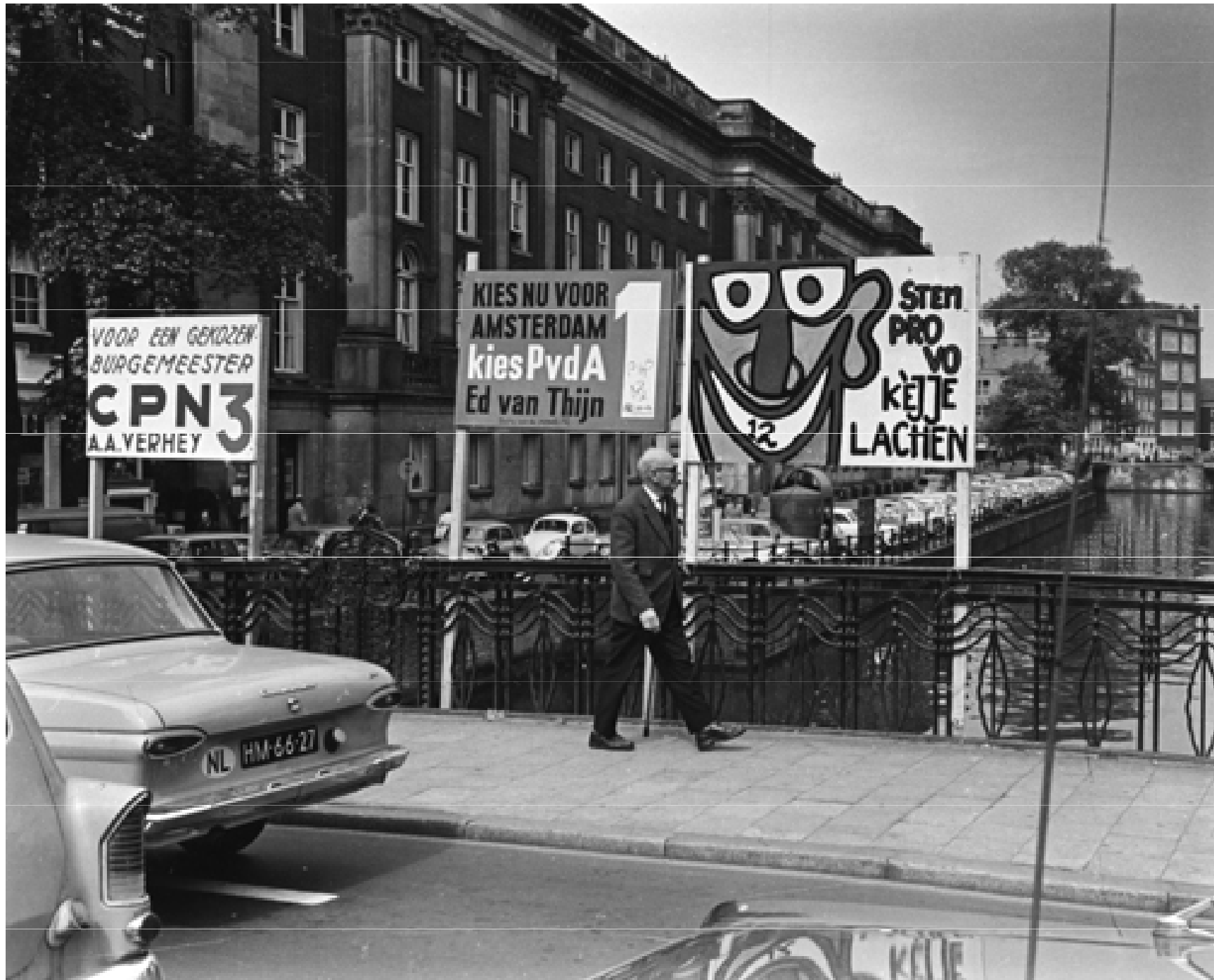
Foto's: Cor Jaring

Inleiding: provo

Nederlandse schrijvers en provo

Hoepa op VPRO met Phil Bloom en de creme de la creme van hip Nederland o.a.: **Simon Vinkenoog, Johnny de Selfkicker, Hans Verhagen,...**

Simon Vinkenoog met zijn vrouw **Reineke**

Simon Vinkenoog in trance

Johnny the Selfkicker

Een performance van **Johnny the Selfkicker**

Op 19 maart 1966 werd onder grote publieke belangstelling een fototentoonstelling geopend bij uitgeverij Polak en Van Gennep aan de Prinsengracht te Amsterdam, over het politieoptreden tijdens het huwelijk van Beatrix en Claus. Kunstenaar/schrijver **Jan Wolkers** verrichtte de opening.

Poëzie in Carré (1966)

THEATER CARRÉ

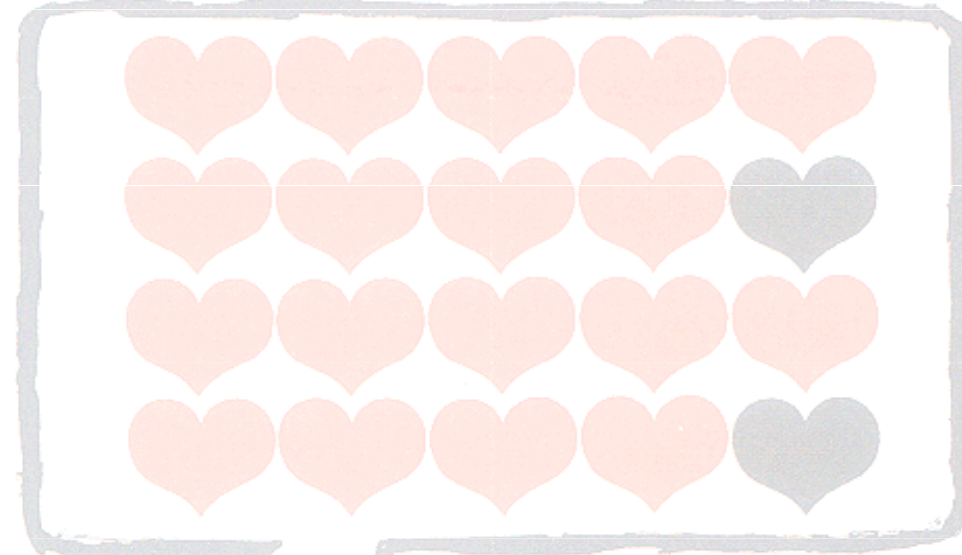
28 FEB 1966

AANVANG 20 U PRECIES

SIGMA PRESENTEERT :

POËZIE IN CARRÉ

MET IN LEVENDE LIJVE J. BERNLEF C. BUDDINGH'
REMCO CAMPERT HUGO CLAUS JULES A. DEELDER JAN G. ELBURG GUST GILS JAN HANLO
DICK HILLENIUS ED HOORNIK L.T.H. LEHMANN A. MORRIEN C. NOOTEBOOM HUGUES C. PERNATH
GERAARD K. V. REVE A. ROLAND HOLST BERT SCHIERBEEK K. SCHIPPERS KODS SCHUUR JOHNNY DE
SELFKICKER PAUL SNOEK EWALD VANVUGT HANS VERHAGEN SIMON VINKENOOG BERT VOETEN
ORGANISATIE OLIVIER BOELEN SIGMA PRESENTATIE SIMON VINKENOOG PLAATSEN a f4.50 f3.50 f2.50

10/2/66

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRÉ
OF TELEFOON 225225

THEATER CARRE

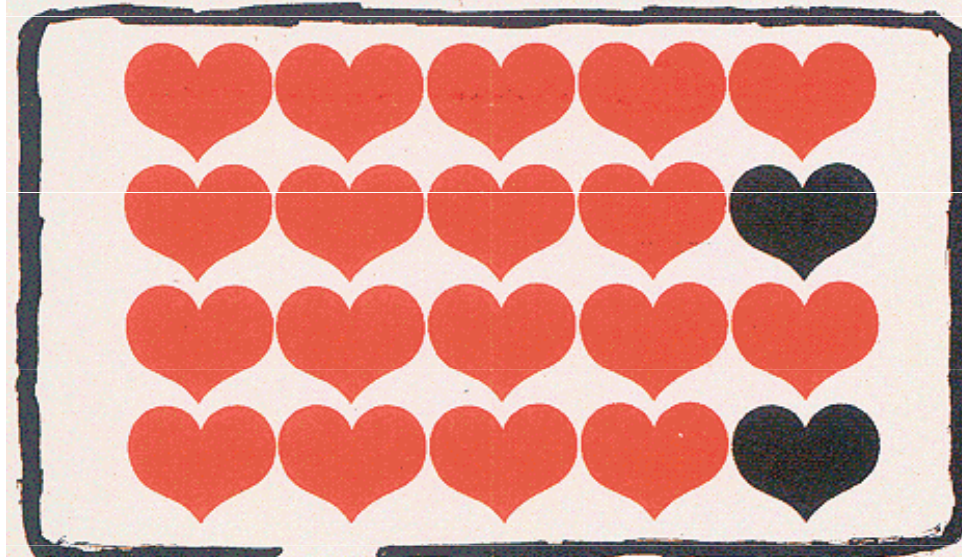
MAANDAG 28 FEB 1966

AANVANG 20 U PRECIES

SIGMA PRESENTEERT :

POËZIE IN CARRE

MET IN LEVENDE LIJVE J. BERNLEF C. BUDDINGH'
REMCO CAMPERT HUGO CLAUS JULES A. DEELDER JAN G. ELBURG GUST GILS JAN HANLO
DICK HILLENIUS ED HOORNIK L.T.H. LEHMANN A. MORRIEN C. NOOTEBOOM HUGUES C. PERNATH
GERARD K. v. H. REVE A. ROLAND HOLST BERT SCHIERBEEK K. SCHIPPERS KODS SCHUUR JOHNNY DE
SELFKICKER PAUL SNOEK EWALD VANVUGT HANS VERHAGEN SIMON VINKENOOG BERT VOETEN
ORGANISATIE OLIVIER BOELEN SIGMA PRESENTATIE SIMON VINKENOOG PLAATSEN a f4.50 f3.50 f2.50

Kopschors

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

Meer Poëzie in Carré

1966 & 2006

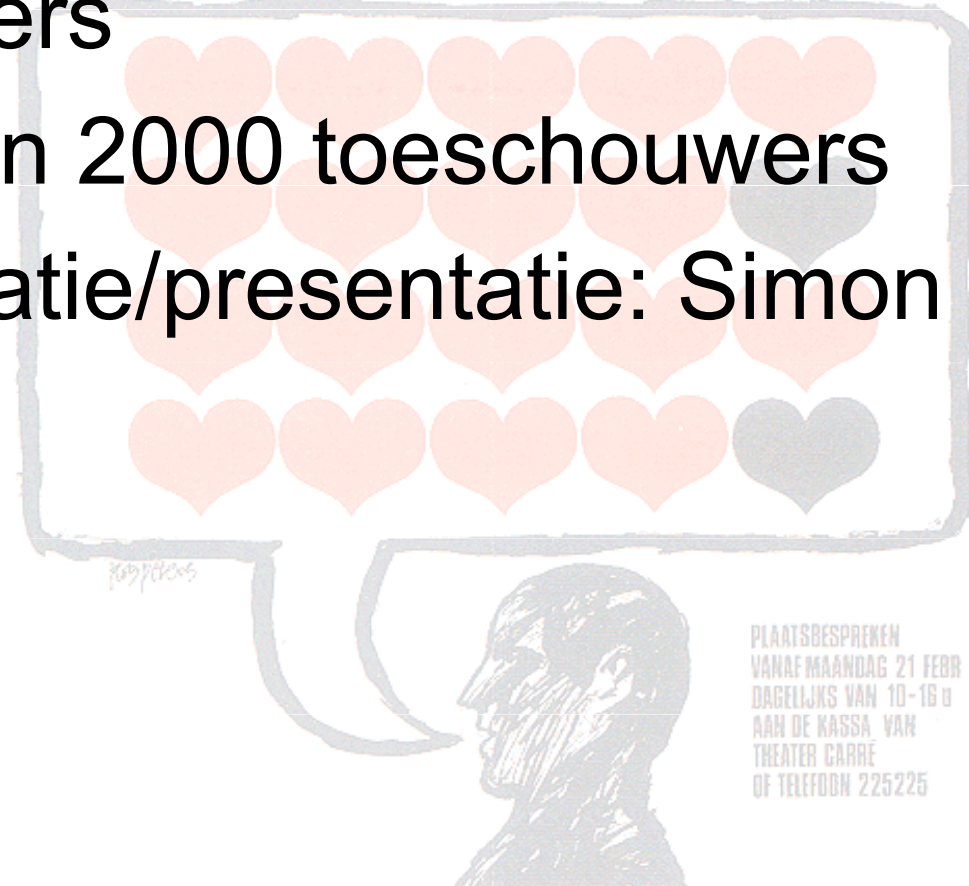
Met in levenden lijve: H.H. ter Balkt Maria Barnas
Pieter Boskma Anna Enquist
Eva Gerlach Ingmar Heytze
Tjitske Jansen Esther Jansma
Gerrit Komrij Gerrit Kouwenaar
Tom Lanoye Liesbeth Lagemaat
Astrid Lampe K. Michel Neeltje Maria Min
Thomas Möhlmann Leonard Nolens
Hagar Peeters Ija Leonard Pfeijffer
Rob Schouten Mustafa Stitou
Vrouwkje Tuinman Hans Verhagen
Simon Vinkenoog Menno Wigman

Inclusief dvd met een registratie van het
legendarische Poëzie in Carré 1966

Poëzie in Carré (1966)

- Grote poëziemanifestatie
- Theater Carré
- 25 dichters
- Meer dan 2000 toeschouwers
- Organisatie/presentatie: Simon Vinkenoog

THEATER CARRÉ
28 FEB 1966
AANVANG 20 U PRECIES
SIGMA PRESENTEERT :
POËZIE IN CARRÉ
MET IN LEVENDE LIJVE J. BERNLEF C. BUDDINGH
RENGO CAMPERT HUGO CLAUS JULES A. DEELDER JAN G. ELBURG GUST GILS JAN HAMLO
HICQUENNEUX E. JORNIK L.T.H. LEHMANN A. MORRIEN C. NOOTEBOOM HUGUES C. PERNATH
FRANÇOIS DE WOLAND HOLST BERT SCHIERBEEK K. SCHIPPERS KODS SCHUUR JOHNNY DE
SELFKICKER PAUL SNOEK EWALD VANVUGT HANS VERHAGEN SIMON VINKENOOG BERT VOETEN
ORGANISATIE OLIVIER BOELEN SIGMA PRESENTATIE SIMON VINKENOOG PLAATSEN a f4.50 f3.50 f2.50

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRÉ
OF TELEFOON 225225

Simon Vinkenoog

Simon Vinkenoog en Spinvis

Poëzie in Carré (1966) en Vinkenoog

‘Poëzie in Carré’ was het eerste grote poëziespektakel dat in Nederland werd georganiseerd. Vinkenoog vond zijn inspiratie in het poëzie-evenement dat een jaar eerder plaatsvond in de Royal Albert Hall in Londen. Onder meer de Beat poets Allen Ginsberg en Gregory Corso, de Schotse auteur Alexander Trocchi en Simon Vinkenoog zelf traden toen op voor een enthousiaste menigte (vier jaar vóór het grote Amerikaanse muziekfestival Woodstock!). De Nederlandse schrijver wilde met ‘Poëzie in Carré’ op zijn beurt gelijkaardige initiatieven inspireren. ‘Op het idee berust geen auteursrecht’, staat voorin het boek *Poëzie in Carré* te lezen, ‘deze manifestatie werd mede opgezet met de bedoeling identieke gebeurtenissen te stimuleren en aan te moedigen.’

PLAATSBESPREKEN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 u
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRÉ
OF TELEFOON 225225

Provo in de pöezie

- Poëzie als protest
- Poëzie als spel
- Poëzie als partituur

THEATER CARRE
MIDNACHTFESTIVAL
AANVANG 20 U PRECIES
SIGMA PRESENTEERT :
POEZIE IN CARRE
MET IN LEVENDE LIJVE J.BERNLEF C.BUDDINGH'
RENGO CAMPERT HUGO CLAUS JULES A.DEELDER JAN G.ELBURG GUST GILS JAN HANLO
PIET HILLENBURG TO HOORIK L.TH.LEHMANN A.MORRIEN C.NOOTEBOOM HUGUES C.PERNATH
K.K. VANDER HOUT BERT SCHIERBEEK K.SCHIPPERS KODS SCHUUR JOHNNY DE
SELFKICKER PAUL SNOEK EWALD VANVUGT HANS VERHAGEN SIMON VINKENOOG BERT VOETEN
ORGANISATIE OLIVIER BOEFEN SIGMA PRESENTATIE SIMON VINKENOOG PLAATSEN a f4.50 f3.50 f2.50

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

Poëzie als protest

- „Nederland“ van Simon Vinkenoog (bespreking)
- geluidsfragment: www.simonvinkenoog.nl
--- See me! Hear me! --- Poëzie in Carré --
- Simon Vinkenoog

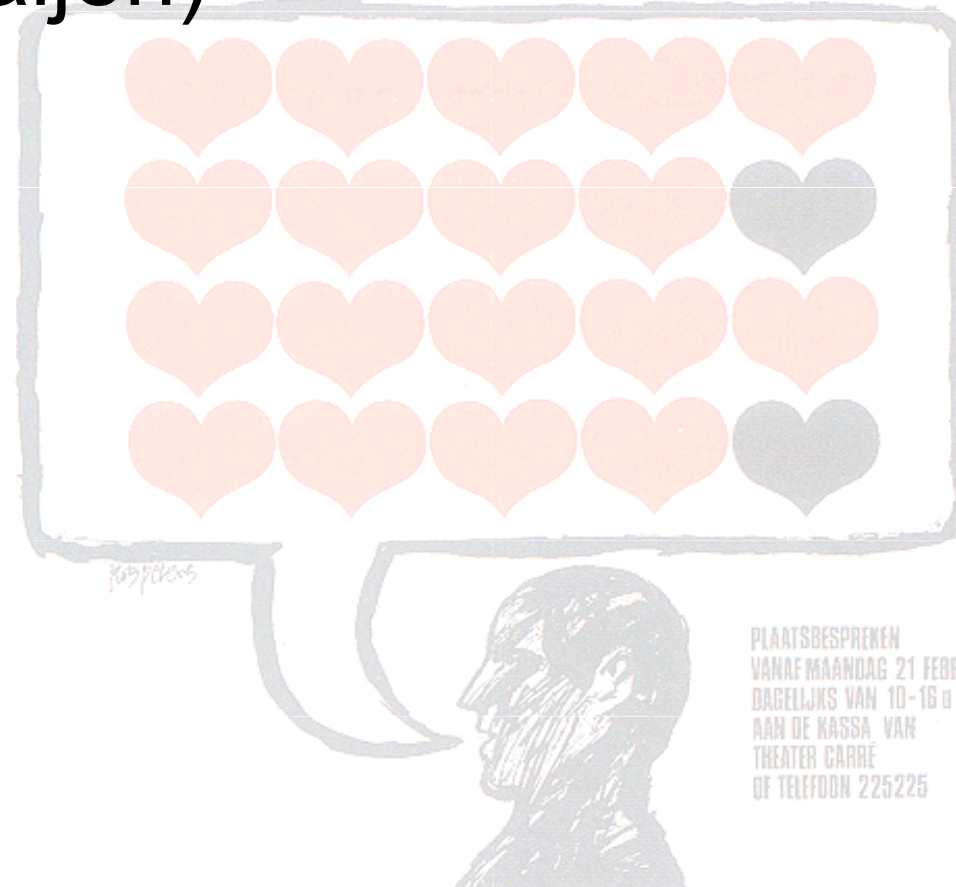

THEATER CARRE
MAANDAG 21 FEBRUARI 2006
AANVANG 20 U PRECIES
SIGMA PRESENTEERT :

Poëzie als spel

- „Niemand verstaat mij / mijn **spel** is zo eenvoudig / niemand kan het raden“ (Paul van Ostaijen)

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 u
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

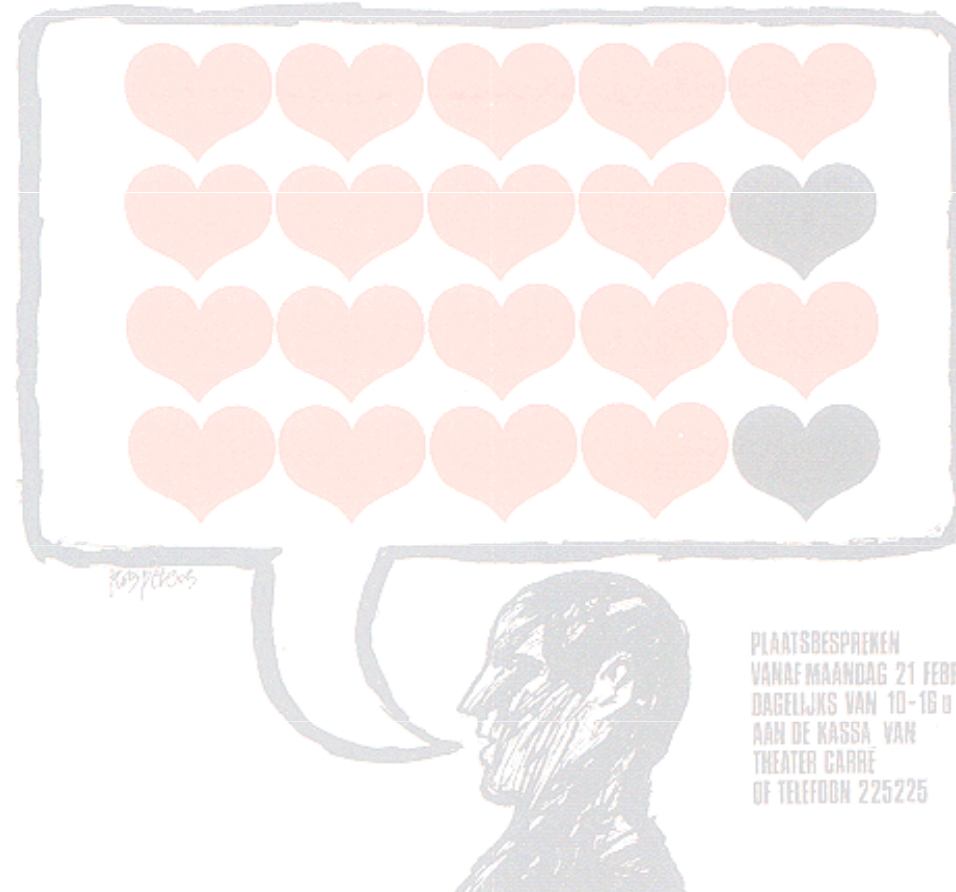
THEATER CARRE
MAANDAG 21 FEBRUARIJ
AANVANG 20 U PRECIES
SIGMA PRESENTEERT :

Poëzie als spel

Neen, niet mooi
niet talentvol
en niet geniaal

en geen literatuur-alleen want daar spuwen wij op.

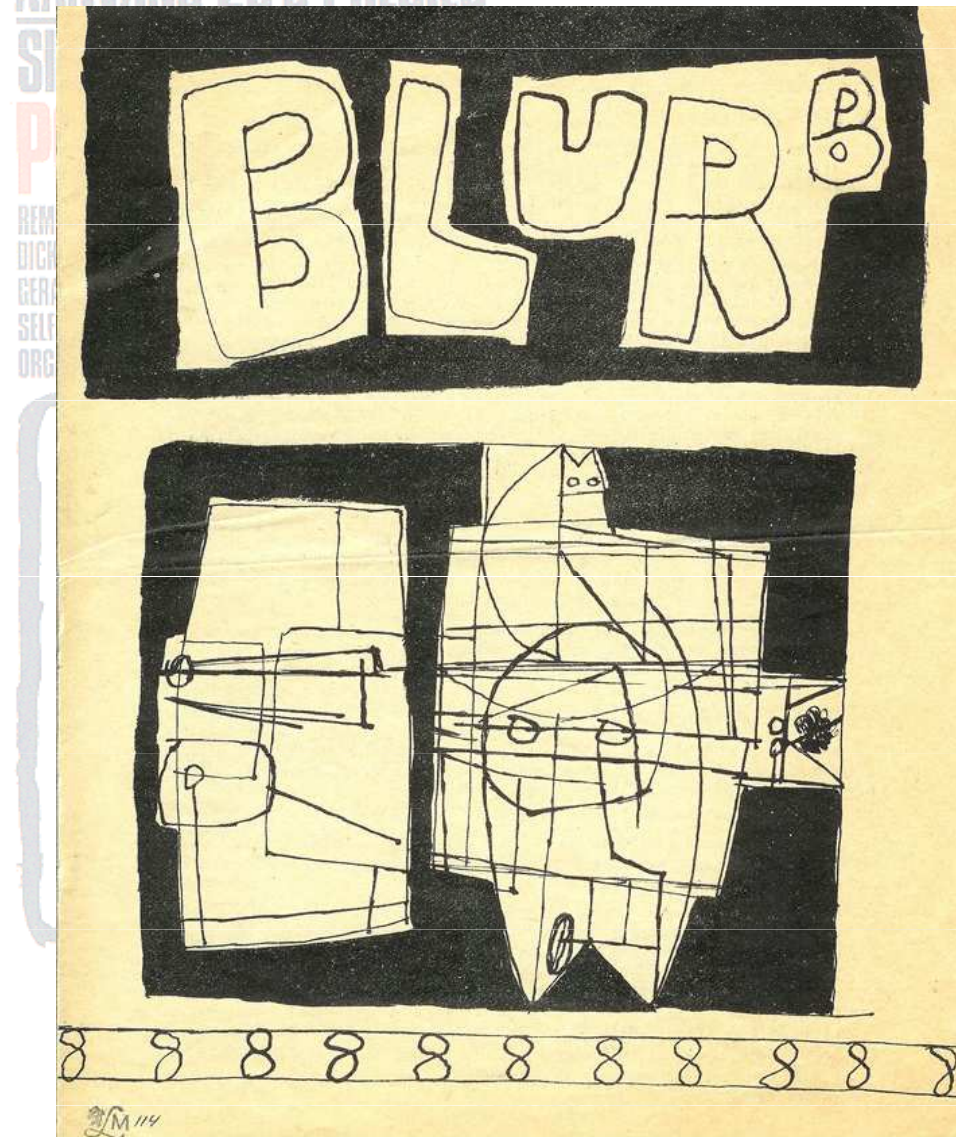
DIER HILLARIO LOUHOORN L.H.ELIENKAMP H.MORRILLI D.VOULFOON HOOLO G.FEINRIK
GERARD K.vh REVE A.ROLAND HOLST BERT SCHIERBEEK K.SCHIPPERS KODS SCHUUR JOHNNY DE
SELFKICKER PAUL SNOEK EWALD VANVUGT HANS VERHAGEN SIMON VINKENOOG BERT VOETEN
ORGANISATIE OLIVIER BOELEN SIGMA PRESENTATIE SIMON VINKENOOG PLAATSEN a f4.50 f3.50 f2.50

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

THEATER CARRE
MAN...
AANVANG 20 U PRECIES

Poëzie als spel

THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

Poëzie als spel

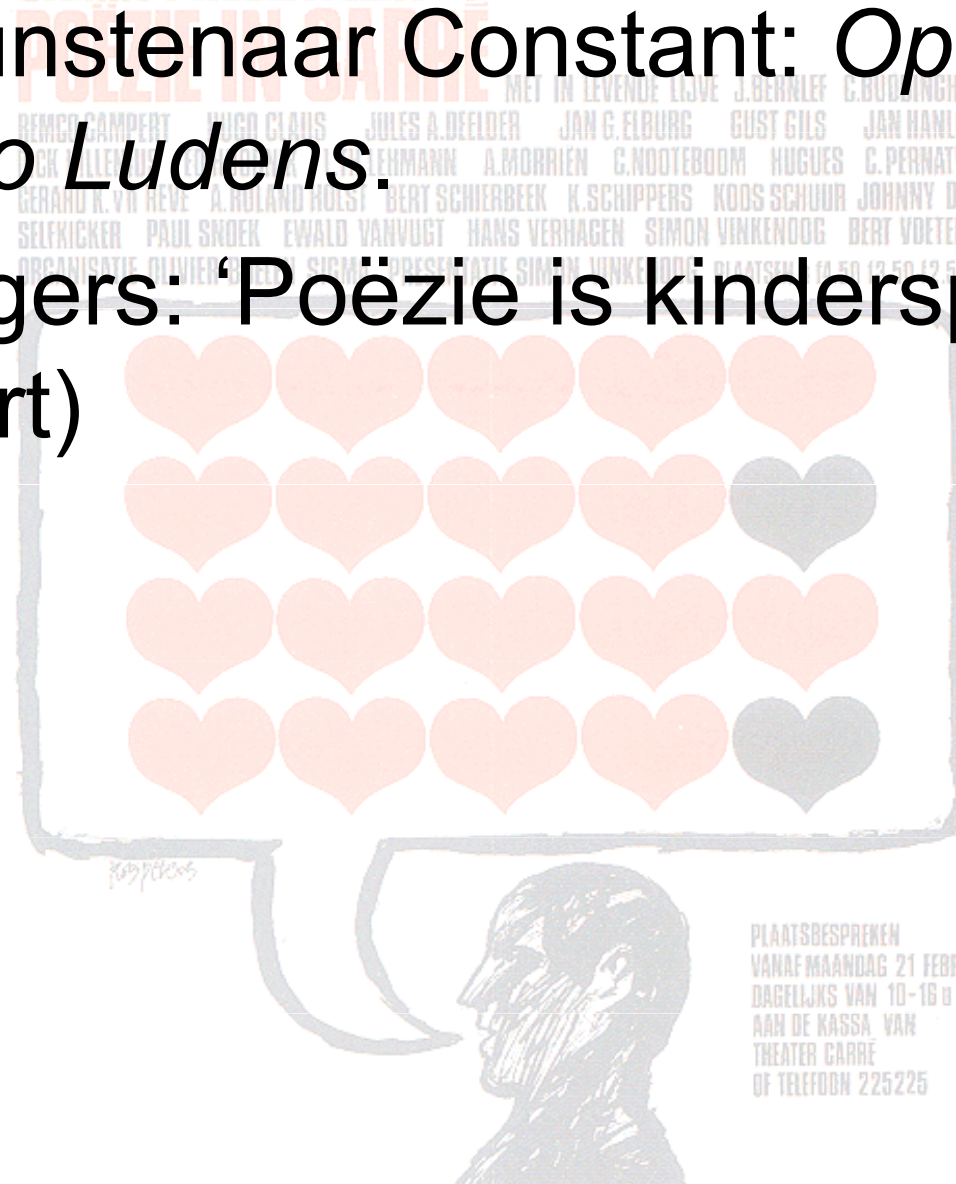
- In het vijfde nummer van Vinkenoogs tijdschriftje *Blurb* staat de uitspraak: 'en geen literatuur-alleen want daar spuwen wij op'. Zoals we in college 2 hebben gezien, wilden de Vijftigers literatuur van haar voetstuk halen. De uitspraak past dus in de poëtica van de Vijftigers. De woorden vatten ook mooi samen hoe Simon Vinkenoog en andere dichters als Johnny the Selkicker in de jaren zestig (en later) stonden tegenover literatuur/poëzie. Zij moeten niets hebben van de 'hoge' poëzie in mooie verpakking, die vooral een geschreven bestaan leidt. Poëzie moet volgens hen ook protest zijn: ze moet 'naar buiten gaan' en 'aanvallen'. Poëzie wordt door deze 'flower-power-dichters' gezien als een middel om idealen van vrijheid en onafhankelijkheid te verkondigen. Daarnaast leggen deze dichters ook de klemtoon op het spel karakter van poëzie (en van elke kunstvorm): dichten is spelen en spelen is iets wat iedereen kan – of toch zou moeten kunnen.

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 u
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

THEATER CARRE
MAANDAG 21 FEBRUARI 2006
AANVANG 20 U PRECIES
SIGMA PRESENTEERT :

Poëzie als spel

- Cobrakunstenaar Constant: *Opstand van de Homo Ludens*.
- De Vijftigers: 'Poëzie is kinderspel' (Lucebert)

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 U
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRE
OF TELEFOON 225225

Poëzie als spel

- Simon Vinkenoog, „We must experience surrender“ (bespreking)
- geluidsfragment: www.simonvinkenoog.nl
--- See me! Hear me! --- Poëzie in Carré --
- Simon Vinkenoog

Een performance van **Johnny the Selfkicker**

DAMSTERDAMSE
EXTREMISTEN

DICK P J VAN REEUWIJK

Johnny the Selfkicker

Poëzie als partituur

- ‘Terwijl ik deze woorden neerschrijf, is juist het boegeroep verklonken, waarboven een zich tot histerie opzweepende Johnny the Selfkicker – een rond meisjesgezicht met een baardje en ronde verbaasde ogen – zijn obsceniteiten ten slotte niet meer heen kon schreeuwen’, berichtte de Nederlandse krant *De Telegraaf* over de avond in Carré. In de pers ging het optreden van Johnny van Doorn alias Johnny the Selfkicker niet onopgemerkt voorbij. In de kranten worden de reacties van het publiek beschreven: ‘Eerst proestte de zaal van pret, daarna klaptten de aanwezigen van enthousiasme en tenslotte brulde de menigte van afkeer om Johnny’s openhartigheid.’ (*Algemeen Dagblad*, geciteerd in *Poëzie in Carré*, 1966: 128)

PLAATSBESPAREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 u
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRÉ
OF TELEFOON 225225

Poëzie als partituur

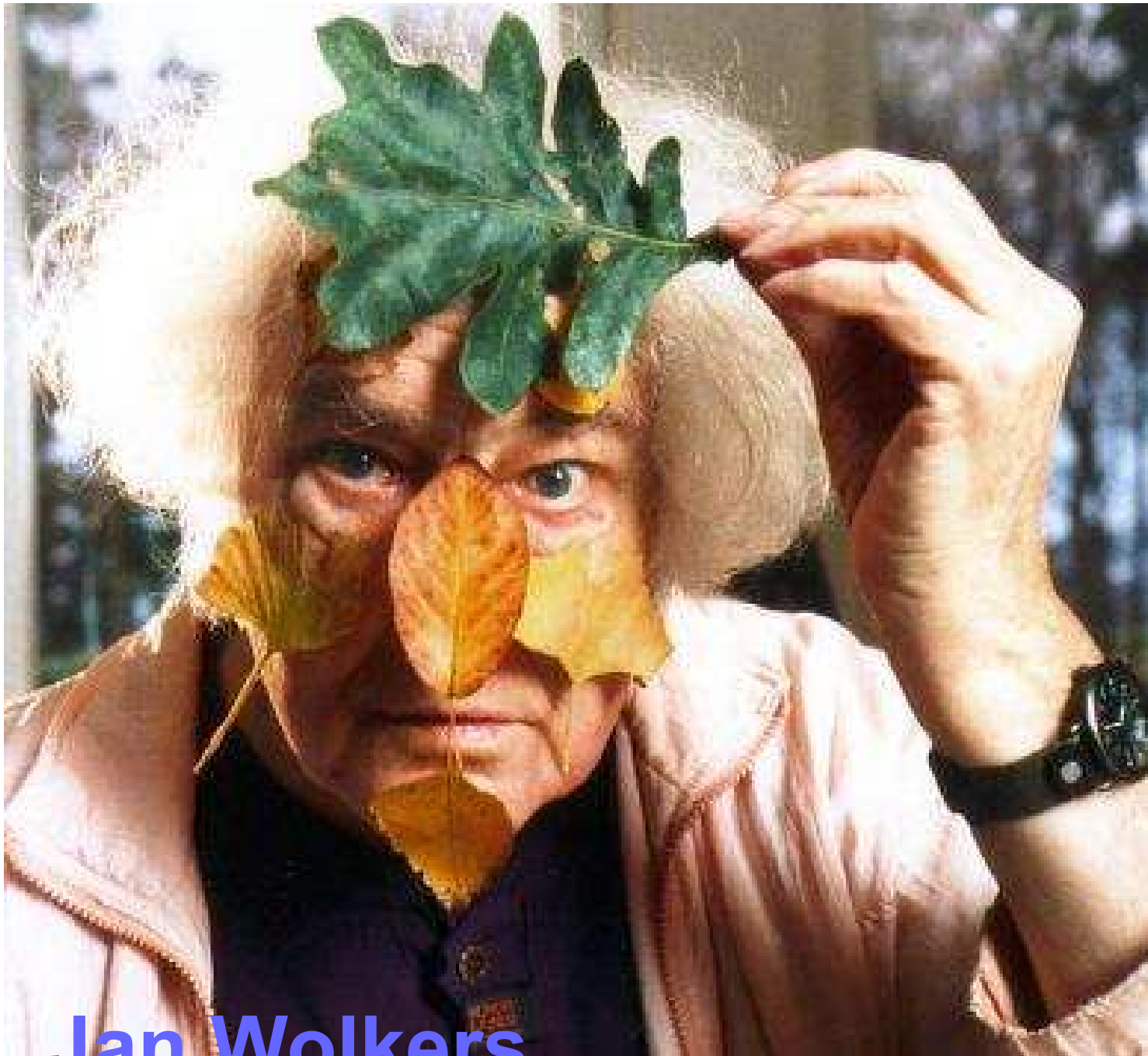
- Hoewel de meeste reacties op dit optreden van Johnny the Selkicker en latere performances negatief waren, zijn er toch een paar bewonderaars van zijn werk. In een recensie van zijn debuut *Een nieuwe mongool* (1966) met de ondertitel (*post-sexuele zondags-poëzie*) verklaart de Vlaamse 'vijvenviftiger' Gust Gils, die ook deelnam aan 'Poëzie in Carré', zich een fan. Op zich vindt Gils het boek niet bijzonder goed, maar dat komt, aldus de Vlaamse dichter, omdat een bundel van iemand als Johnny the Selkicker 'nooit meer dan een *partituur* kan zijn'. Gils houdt in zijn recensie een pleidooi voor poëzie als performance. Volgens hem heeft Johnny the Selkicker 'de poëzie als louter tipografies (sic) verschijnsel [...] op losse schroeven gezet, of zeer gerelativeerd. Hij is een openbaring geweest, en niet alleen voor Simon Vinkenoog.' (Gils 1966)

PLAATSRESERVEEREN
VANAF MAANDAG 21 FEBR
DAGELIJKS VAN 10-16 u
AAN DE KASSA VAN
THEATER CARRÉ
OF TELEFOON 225225

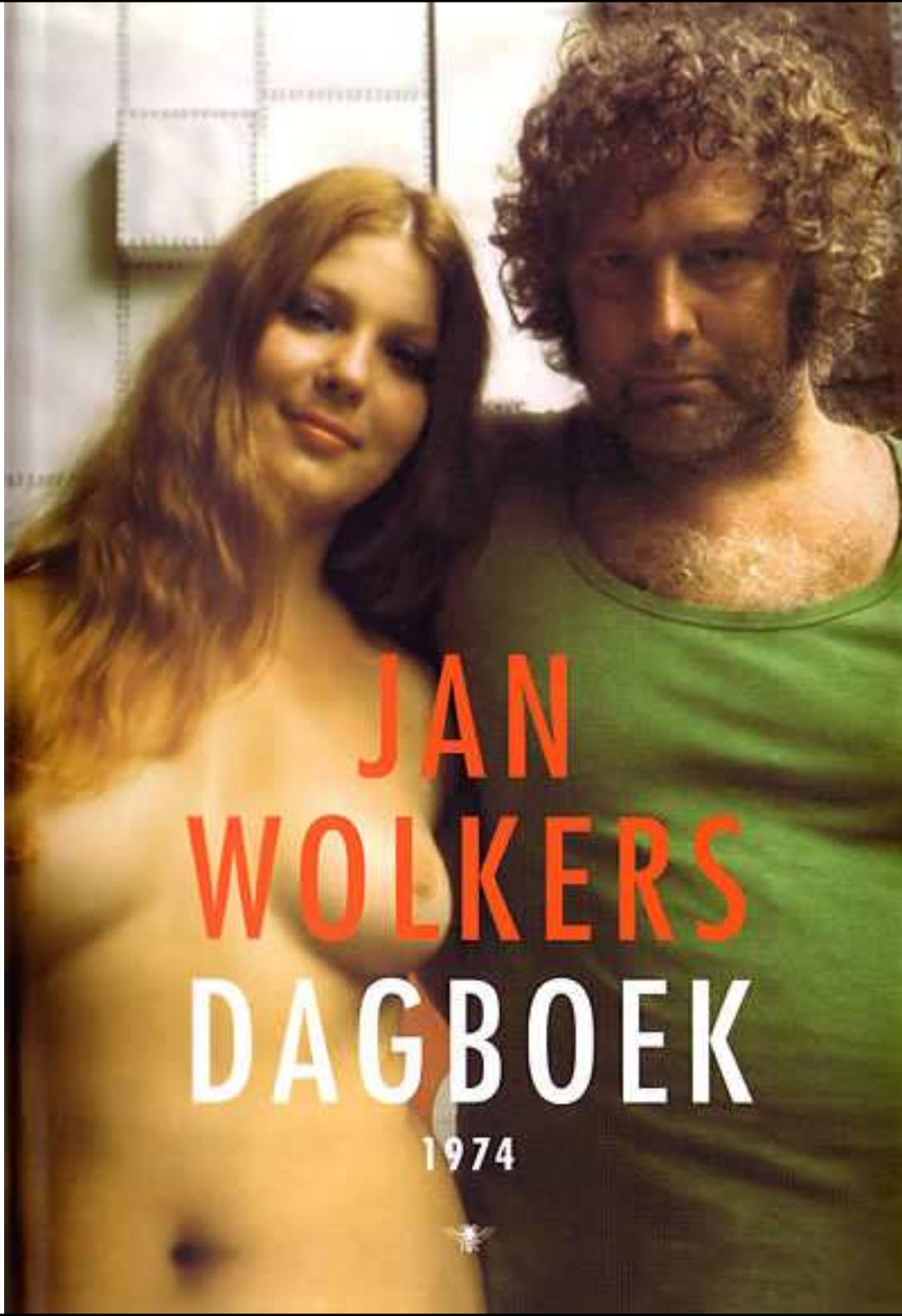
Poëzie als partituur

- Johnny the Selfkicker (= Johnny van Doorn) “Dendermonde” (bespreking)
- geluidsfragment: www.simonvinkenoog.nl
--- See me! Hear me! --- Poëzie in Carré --
- Simon Vinkenoog

Jan Wolkers

**JAN
WOLKERS**
DAGBOEK

1974

Jan Wolkers (1925-2007)

- Streng gereformeerd milieu
- Beeldhouwer, schilder, schrijver
- <http://www.youtube.com/watch?v=UVaYgCR1zg0>

JAN
WOLKERS
DAGBOEK
1974

JAN
WOLKERS
TURKS
FRUIT

Jan Wolkers, *Turks fruit* (1969)

- „Maar vooral Jan Wolkers werd ongemeen populair met zijn roman *Turks Fruit* (1969). de roman bevat alle ingrediënten van een melodramatische love story, met een Romeo-en-Julia-achtig contrast tussen het artistieke bohemeleven van de ik-persoon en het kleinburgerlijke milieu van zijn geliefde, met ten slotte liefde en dood. dat alles gekruid met een behoorlijke portie seks.‘ (Brems 2006:339)

Jan Wolkers, *Turks fruit* (1969)

- <http://www.youtube.com/watch?v=a8Pzkb9JbRk>

Hugo Claus, Harry Mulisch

- ,Het valt op dat drie van de belangrijkste prozaschrijvers van na de oorlog in deze periode een liefdesroman schreven. Behalve Wolkers deden ook Claus en Mulisch dat. Claus publiceert in 1972 *Het jaar van de kreeft*, helemaal gemodelleerd naar het schema van een populaire liefdesroman – zij het met tal van dubbele bodems – inclusief ook hier een aan kanker stervende geliefde, en (...) Mulisch (...) publiceerde (...) in 1975 *Twee vrouwen*, een zeer gelaagd verhaal over een liefde tussen twee vrouwen, met op de achtergrond de mythe van Orpheus en Eurydice.’ (Brems 2006:341)

Louis Paul Boon

- Mieke Maaïke's obscene jeugd (1972)
- Geen liefdesroman, maar ,een pornografisch verhaal'
- referaat Klára

